

Jačanje odbrane na snaženju temelja društva

*(Izveštaj Komisije za pitanja opštenarodne odbrane
i društvene samozaštite koji je podneo izvestilac
Komisije general-major mr Simeon Bunčić)*

U radu Komisije 13. kongresa SKJ za opštenarodnu odbranu i društvenu samozaštitu učestvovalo je 180 delegata i gostiju. U raspravi, na pet sednica Komisije, u kojoj je učestvovao 51 delegat i gost, podržani su stavovi i ocene iz Izveštaja o radu organa SKJ, referata predsednika Predsedništva CK SKJ i nacrtu rezolucije, kao i Predlog izmena i dopuna Statuta SKJ. Podneto je sedam amandmana, na predlog kongresnih dokumenata.

Uvodno izlaganje podneo je drug France Popit.

U raspravi su sagledani najznačajniji aspekti ostvarivanja idejno-političkih opredeljenja SKJ u odbrani i zaštiti. Ocenjeno je da je između dva kongresa učinjen značajan napredak u teoriji i praksi opštenarodne odbrane. Konstatovano je da smo i u nepovoljnim društveno-ekonomskim uslovima obezbedili kontinuitet uspešnih odbrambenih priprema, dogradili i usavršili odbrambeno-zaštitni sistem i povećali sposobnost društva za odbranu od oružane agresije i drugih oblika spoljnog i unutrašnjeg ugrožavanja. Naglašeno je da je koncepcija opštenarodne odbrane i društvene samozaštite, onakva

kakvu je Tito utemeljio, naše trajno opredeljenje i jedino mogući odgovor na sve izazove i pretnje nezavisnosti i bezbednosti SFRJ u savremenim uslovima. Istovremeno, podržani su naponi koji se čine da se doktrina i sistem odbrane i samozaštite dograđuju i usavršavaju prema promenama činilaca koji ih uslovljavaju.

Ukazano je da su opasnosti po bezbednost Jugoslavije u porastu zbog pogoršavanja međunarodne situacije i složenih, kriznih unutrašnjih prilika.

Budući da je kriza u međunarodnim odnosima dugotrajna, pitanje mira i rata danas se sve više postavlja kao pitanje odnosa krize i rata. Vojni faktor u svetu neprekidno jača, a ekonomska, finansijska i tehnička moć poprimaju obeležje osobene vojne moći. Neprekidno se razvijaju nova oružja i ofanzivne doktrine njihove upotrebe. Osim primene tradicionalnih oblika oružanih sukoba ograničenih razmera, javljaju se nove forme ispoljavanja vojne sile, kao što su: ofanzivna dejstva sa distance, državni terorizam i drugi oblici vojnog intervencionizma usmerenog protiv zemalja u razvoju, revolucionarnih i oslobodilačkih pokreta. Aktueliziraju se od ranije poznate doktrine isturene odbrane i javljaju novi modaliteti strategije munjevitog rata.

Specijalni rat dobija globalne razmere i sve intenzivnije se vodi protiv SFRJ, uz naglašeniji oslonac na unutrašnjeg neprijatelja.

U teorijsko-doktrinarnom i praktičnom razvoju opštenarodne odbrane i društvene samozaštite moramo polaziti od takvih kretanja u međunarodnim vojno-političkim odnosima i od realnih opasnosti po bezbednost Jugoslavije. Naročito je važno da stalno imamo ažurne procene aktuelne vojno-političke situacije, jedinstvene poglede na stepen opasnosti od nje i odgovarajući nivo gotovih snaga JNA visokih kvaliteta.

Naglašeno je da je u interesu odbrane i bezbednosti društva neophodno brže i efikasnije rešavanje veoma zaoštrenih i nagomilanih ekonomskih, idejno-političkih i socijalnih problema. Sporost u rešavanju velikih ekonomskih teškoća, kolebanja i nedoslednosti u sprovođenju stabilizacione politike podrivaju moral i negativno se odražavaju na materijalne kapacitete naše odbrane. Produbljivanje naših unutrašnjih teškoća pogodovalo je aktiviranju neprijateljskih snaga i njihovom sve organizovanijem i agresivnijem delovanju.

Učesnici u raspravi upozoravali su na veliku opasnost od ojačanih nacionalističkih i etatističko-birokratskih tendencija i sve izraženijih dezintegrativnih procesa i pojava autarkije, zatvaranja i favorizovanja parcijalnih na štetu opštedruštvenih interesa. Jugo-

slavija, kao zajednička domovina svih naših naroda i narodnosti i radnih ljudi i građana, i svaki njen deo ponaosob, može da se razvija, štiti i brani samo zajedničkim snagama i u uslovima jedinstva SKJ, rukovodstava i svih organizovanih socijalističkih snaga zemlje.

Odlučno je zahtevano da se energičnije otklanjaju uzroci narašle nacionalističke svesti, da se brže prevladavaju razlike u ocenama nacionalističkih pojava i beskompromisno raščišćava sa nosiocima nacionalizma u svim sredinama, pre svega u redovima Saveza komunista i rukovodstvima. Iskustva iz kontrarevolucionarnih događaja na Kosovu najbolje pokazuju razarajuće dejstvo nacionalizma na višenacionalnu zajednicu, a time i na vitalnost i efikasnost odbrane.

Konstatovano je da je poslednjih godina nastavljen proces podružljavanja odbrane i bezbednosti. Nastale su i teškoće, kao posledica zastoja u razvoju socijalističkog samoupravljanja, koje je osnova za razvoj sistema opštenarodne odbrane i društvene samozaštite. Stoga je borba za razvoj socijalističkog samoupravljanja, za to da radnička klasa odlučnije stupi na scenu društveno-ekonomskog i političkog života, istovremeno borba za razvoj opštenarodne odbrane i društvene samozaštite na najširoj društvenoj osnovi.

U vezi s tim, ukazano je na uzročno-posledičnu vezu razvoja političkog sistema i opštenarodne odbrane i društvene samozaštite. Jer, bio bi nemoguć njihov dalji razvoj bez uspešnog funkcionisanja političkog i društveno-ekonomskog sistema. Naša koncepcija je nastala na njihovim osnovama, i samo tako se može dalje razvijati. To ukazuje na ozbiljnost nastalog stanja i potrebu da se ono brže prevlada.

Kritikovano je zaostajanje u razvoju društvene samozaštite i raskorak između naših opredeljenja i prakse u toj oblasti. Zaostaje se u teorijsko-doktrinarnoj razradi, u organizovanosti i akciji. Razvili smo razgranatu mrežu institucija, ali nismo obezbedili efikasnu zaštitu društvenih vrednosti.

Nesumnjiva je potreba da se u okviru dogradnje političkog sistema celovitije razradi delovanje subjekata samozaštite da bi ono bilo primerenije savremenim uslovima i aktuelnim društvenim potrebama. Naročito je važno razraditi i dosledno realizovati mere kojima će se onemogućiti privredni i druge vrste kriminala, pojave nezakonitog ponašanja, uzurpiranja samoupravnih prava radnih ljudi, mita, korupcije, privilegija, bogaćenja mimo rada i druge društveno-štetne pojave koje izazivaju opravdano nezadovoljstvo radnih ljudi i građana. Tim pojavama se mora stati na put, naročito jačanjem ustavnosti, zakonitosti i odgovornosti.

I ovom prilikom je naglašena potreba za pojačanom aktivnošću i osposobljavanjem samoupravne radničke kontrole, inspekcije i pravosuđa. Zahtevano je da se organi unutrašnjih poslova i dalje kadrovski ojačavaju, osposobljavaju i materijalno-tehnički opremaju za obavljanje njihovih zadataka u svim situacijama.

Zauzet je jedinstven stav o tome da treba jačati jedinstvo svih snaga opštenarodne odbrane i društvene samozaštite na celom prostoru Jugoslavije; jedinstvo koncepcije i doktrine upotrebe oružanih snaga; jedinstvo rukovođenja i komandovanja i jedinstvo materijalno-tehničkog obezbeđenja oružane borbe i opštenarodnog otpora.

Odato je priznanje Jugoslovenskoj narodnoj armiji i oružanim snagama što su, uprkos kriznom stanju u društvu, sačuvale idejno-političko jedinstvo i moralnu čvrstinu u svojim redovima i doprinele stabilnosti čitavog društva. Naglašeno je da nastavljanje ekonomske krize i kriznog stanja u ostalim oblastima društvenog života može negativno uticati na borbenu sposobnost oružanih snaga, posebno Teritorijalne odbrane.

Oružane snage dostigle su stepen razvoja i borbene gotovosti na kojem, u jedinstvu sa ostalim snagama opštenarodne odbrane i društvene samozaštite, mogu uspešno da se suprotstave svakoj vrsti oružane agresije. One moraju biti osposobljene za pravi odgovor i kada se radi o intervencionizmu, državno-terorističkim akcijama, oružanim dejstvima sa distance i drugim novim oblicima oružanog ugrožavanja. Naše društvo mora i zbog toga jačati i na odgovarajući način opreмати Jugoslovensku narodnu armiju, posebno njene najvažnije operativno-borbene elemente.

U doba permanentnih kriza i postojanja razvijenih snaga za brze intervencije nije moguće sprečiti iznenađenje, bez odgovarajućih gotovih snaga. Veliki značaj u tome ima i osposobljavanje izviđačko-obaveštajnog obezbeđenja.

Stav je Komisije da Jugoslovenska narodna armija, kao udarni deo oružanih snaga, i ubuduće mora biti jedinstvena, moralno snažna i tako organizovana, naoružana, opremljena, osposobljena i mobilna da može uspešno prihvatiti prvi i najjači udar agresora, da zajedno sa Teritorijalnom odbranom, uz angažovanje drugih snaga odbrane i bezbednosti, može omogućiti prelazak društva na ratno stanje i voditi borbu s glavnim snagama agresora sve do konačne pobeđe. Teritorijalnu odbranu treba osposobljavati tako da može u svim uslovima, posebno u uslovima privremenog zaposedanja teritorije, borbenim delovanjem obezbediti neprekidno vođenje oružane borbe na čitavom ratištu i da se, s osloncem na sve potencijale dru-

štva, može stalno obnavljati i kao vojna organizacija i kao deo revolucionarnog opštenarodnog pokreta, borbe i otpora.

Opremanje oružanih snaga savremenom tehnikom treba i dalje zasnivati prvenstveno na razvoju i proizvodnji oružja i vojne opreme u domaćim kapacitetima i vlastitom tehnologijom. Naša vojna industrija može još više da doprinosi tehničko-tehnološkom razvoju privrede u celini i njenom osposobljavanju za uključivanje u međunarodnu podelu rada. U vezi sa tim, treba više angažovati naučne i razvojne institucije.

Najoštrije su osuđeni napadi na JNA i ceo sistem opštenarodne odbrane, pokušaji osporavanja ustavne uloge Armije, strateških pravaca u njenom razvoju i njenog narodnog i opštejugoslovenskog karaktera. Zahtevano je da Savez komunista doslednije vodi borbu protiv takvih pojava i njihovih nosilaca. Time će on na najbolji način izraziti raspoloženje i ispuniti zahteve radnih ljudi i građana, radničke klase i svih naših naroda i narodnosti, koji Jugoslovensku narodnu armiju zaista doživljavaju kao sopstvenu. Odbačene su teze kojima se pripadnicima Armije osporava pravo da ravnopravno sa svim drugim subjektima društva učestvuju u političkom životu i traganju za putevima izlaska iz krize.

Budući da u složenim ratnim okolnostima mogu uspešno funkcionisati samo u miru valjano osposobljeni privredni i drugi subjekti, u Komisiji je ukazano na potrebu za adekvatnijim priprema privrede i društvenih delatnosti za opštenarodni odbrambeni rat, posebno za stvaranjem neophodnih materijalnih kadrovskih i organizacionih preduslova. Upozoreno je da je krajnje vreme da se obezbedi tehničko-tehnološko jedinstvo, zajedničko planiranje i razvojna politika železnica, elektroprivrede, PTT-a, mašinogradnje i pomorske privrede. Nejedinstvo i isparcelisanost velikih sistema uslovljavaju podele i u drugim sistemima i funkcijama koje su neposredno vezane sa njima.

U samoupravnoj integraciji naše privrede i jačanju njene organizovanosti i osposobljenosti da funkcioniše u svim okolnostima sadržan je najvažniji uslov za ostvarivanje principa oslonca na sopstvene snage kao osnovnog konceptijskog opredeljenja.

Naglašeno je da promene u fizionomiji savremenog rata i dostignuća i tendencije u razvoju sredstava ratne tehnike zahtevaju visok nivo stručnosti i obučenosti svih subjekata društva za angažovanje u opštenarodnoj samozaštiti. Obuka danas postaje strateški faktor pripreme i vođenja oružane borbe i opštenarodnog odbrambenog rata. Odbrambeno-samozaštitno osposobljavanje društvenih struktura dobilo je u proteklom periodu masovne razmere,

ali su organizovanost i kvalitet još na donjoj granici zahteva. Najveću pažnju treba posvetiti osavremenjavanju sadržaja i metoda idejno-vaspitnog i stručnog odbrambeno-samozaštitnog osposobljavanja mlade generacije, kao i svestranijem uključivanju žena u organizovanu obuku za potrebe oružane borbe i drugih oblika borbe i otpora.

U raspravi je rečeno da se problemima zaštite i spasavanja u svim uslovima, posebno ratnim, i civilnoj zaštiti, kao okosnici i organizovanoj snazi sistema zaštite i spasavanja, mora posvetiti veća pažnja.

Uz ocenu da Savez komunista uglavnom uspešno ostvaruje svoju posebnu ulogu i odgovornost u opštenarodnoj odbrani i društvenoj samozaštiti, delegati su kritički ukazali na činjenicu da nije mali broj organizacija i organa Saveza komunista koji nepotpuno izvršavaju svoje obaveze, formalistički im prilaze ili ih prebacuju na komitete za opštenarodnu odbranu i društvenu samozaštitu, stručne organe i službe. Ima u tome nedovoljne idejno-političke osposobljenosti, ali i neodgovornog ponašanja. Zato je neophodno da organizacije i organi SK kritički sagledaju svoje delovanje u odbrani i zaštiti i posvete veću pažnju sopstvenom osposobljavanju.

S obzirom na različitu praksu, treba svestrano razmotriti delovanje komiteta za opštenarodnu odbranu i društvenu samozaštitu i, na osnovu toga usmeriti njihov dalji rad.

Socijalistički savez, kao front organizovanih subjektivnih snaga i radnih ljudi i građana, mora unaprediti svoje delovanje, posebno u razvijanju političke svesti, bratstva i jedinstva i jugoslovenskog socijalističkog patriotizma, i u koordinaciji aktivnosti svih činilaca u opštenarodnoj odbrani i društvenoj samozaštiti.

Osnovna poruka celokupne rasprave koju smo vodili jeste: glavna bitka za odbranu tekovina revolucije danas i u godinama koje dolaze vodi se i vodiće se na frontu borbe za jačanje jedinstva naše partije i društva, za brže prevladavanje krize u koju smo zapali, za dalje učvršćivanje ravnopravnosti i bratstva i jedinstva naših naroda i narodnosti, za jačanje ugleda nesvrstane Jugoslavije u svetu. Bez snažnog razvoja osnovnih kohezionih društvenih, političkih, ekonomskih i drugih faktora ne bi bilo moguće razvijati i jačati odbranu i zaštitu SFRJ na osnovama koncepcije opštenarodne odbrane i društvene samozaštite, koju smo pod Titovim rukovodstvom usvojili kao naše trajno opredeljenje.

SUMMARY

STRENGTHENING OF DEFENCE BASED ON STRENGTHENING OF FOUNDATIONS OF SOCIETY

(Report of the Commission for TND and SSD matters)

The Commission for total national defence and social self-protection assessed that significant results in theoretical and practical preparation of all defence and protection forces have been achieved in the period between the 12th and the 13th Congress of the LCY, in spite of unfavourable socio-economic conditions.

All significant aspects of development of the total national defence and social self-protection doctrine and system have been reviewed and the conclusion reached that the TND/SSP concept, founded by Tito, remains the lasting and irreplaceable orientation of our society and the only possible response to all challenges and threats to the independence and security of the SFRY. In the analysis of factors that condition the further development of the TND/SSP a particular attention was paid to the crisis in international relations and to the strengthening of the military factor in the world. In connection with this was said that the economic, financial and technological power are assuming characteristics of the military power.

It was pointed out that the interests of defence and security of society demand a quicker and more efficient solving of amassed economic, ideological-political and social problems. The Commission also warned on the dangers threatening from nationalism that are reflected in bureaucratic-state socialist tendencies.

An appreciation was expressed to the Yugoslav People's Army and to the entire armed forces for their preservation of their unity in this complex situation of our society, and for their contribution to the stability of the entire society. It was said that the development of the armed forces must be in the next period an integrated one so that they will be able to effectively take on themselves the first and most powerful strike on the part of the aggressor and, with the engagement of other forces of society, make possible successful combat until the final victory. The need was once again stressed for quicker preparations of economy and for ensuring the technical-technological unity of large systems. The necessity has been underlined for coordination of training of defence structures with the increased requirements and new possibilities. The lagging behind was criticized in the development of socio-political communities. It was pointed out that while there exists an extensive network of institutions the safeguarding of social values is not sufficiently effective. A proposal was made that within the frames of upgrading of the political system the activities of self-protection subjects should be more thoroughly worked out.

The main messages of the discussion are contained in the demand that more consistent efforts should be undertaken for a quicker development of the social-management and for a greater unification of all socialist forces, since they are the basic prerequisites for further strengthening of total national defence and social self-protection.

RENFORCER LA DEFENSE PAR LA CONSOLIDATION DES FONDEMENTS DE LA SOCIETE

(Rapport de la commission de la DPG et de l'AS)

La Commission pour la défense populaire généralisée et l'autoprotection sociale a constaté que dans l'intervalle entre les 12e et 13e Congrès de la LCY, en dépit des conditions socio-économique défavorables, d'importants résultats ont été atteints dans le domaine de la formation théorique et pratique de toutes les forces de défense et d'autoprotection.

Ont été étudiés tous les principaux aspects du développement de la DPG et de l'AS, et les principaux messages se résument comme suit: la conception de la DPG et de l'AS fondée par Tito représente une option durable et irremplaçable de notre société et sert de seule réponse possible à tous les défis et les menaces à l'indépendance et la sécurité de la RSFY; lors de l'analyse des facteurs qui déterminent le développement continu de la DPG et de l'AS une attention particulière est attribuée à l'état de crise dans les relations internationales et à la présence accentuée du facteur militaire dans le monde. Dans cette optique, il a été constaté que les pouvoirs économique, financier et technique revêtent les caractères d'un pouvoir militaire.

Il a été souligné que dans l'intérêt de la défense et de la sécurité de la société il était nécessaire de résoudre plus rapidement et avec plus d'efficacité les problèmes économiques, idéo-politiques et sociaux accumulés. Il a été indiqué le danger du nationalisme qui a sa source dans différentes tendances bureaucratiques-étatiques.

Il a été rendu hommage à l'Armée populaire yougoslave et aux forces armées dans leur ensemble d'avoir su à ce moment complexe de notre existence conserver leur unité idéo-politique et leur force morale et d'avoir contribué à la stabilité de la société prise dans son ensemble. Il a été précisé que pour la période à venir le développement des forces armées doit être unique pour que celles-ci puissent faire face avec efficacité à la première, et la plus importante, attaque de l'agresseur et mener la lutte jusqu'à la victoire finale. Il a été fait mention une fois de plus de la nécessité d'assurer le plus vite possible les préparatifs de l'économie et l'unité technique et technologique des grands systèmes économiques. Il a été exigé que la formation des structures soit adaptée aux besoins accrus et à des possibilités nouvelles. Ont été critiqués les à-coups dans le développement des communautés socio-politiques. Il a été évoqué que nous avons un réseau d'institutions ramifié et que les valeurs sociales ne sont pas dotées d'une protection efficace. Il a été proposé dans le cadre et en vue du perfectionnement du système politique d'envisager et d'élaborer de façon plus intégrale l'action des sujets de l'autoprotection sociale.

Le *principal message* issu du débat se lit dans l'exigence d'engager avec plus d'esprit de conséquence la lutte pour le développement de l'autogestion socialiste et pour l'unité de toutes les forces socialistes, car c'est là que résident les principaux préalables au renforcement de la défense populaire généralisée et de l'autoprotection sociale.

УКРЕПЛЕНИЕ ОБОРОНЫ НА УСИЛЕНИИ ОСНОВ ОБЩЕСТВА

(Доклад Комиссии по вопросам ВНО и ОСЗ)

Комиссия по всенародной обороне и общественной самозащите пришла к оценке, что между XII и XIII съездами СКЮ, несмотря на неблагоприятные общественно-экономические условия, достигнуты значительные результаты в теоретической и практической подготовке всех оборонительно-защитных сил.

Комиссией были рассмотрены все аспекты развития всенародной обороны и общественной самозащиты и сделаны следующие выводы: концепция ВНО и ОСЗ, основоположником которой был Тито, представляет собой постоянный и незаменимый курс нашего общества и единственный возможный ответ на любые угрозы независимости и безопасности СФРЮ; в анализе факторов, определяющих дальнейшее развитие всенародной обороны и общественной самозащиты, особое внимание уделялось кризисному состоянию в международных отношениях и усилению военного фактора в мире. В связи с тем было подчеркнуто, что экономическая, финансовая и техническая мощь приобретают признаки военной мощи.

Указывается, что в интересах обороны и безопасности общества нужно быстрее и эффективнее решать нагроможденные экономические, идейно-политические и социальные проблемы. Предупреждается на опасность национализма, истоки которого находятся в бюрократическо-эстатистических тенденциях.

Югославская народная армия и вооруженные силы в целом получили признание за то, что в таких сложных условиях сохранили идейно-политическое единство и высокий моральный дух и внесли свой вклад в устойчивость всего общества. Сказано, что развитие вооруженных сил и в последующем периоде должно быть единым, чтобы они были в состоянии успешно принять первый и самый мощный удар агрессора и при участии остальных сил общества довести борьбу до окончательной победы. Снова подчеркнута необходимость обеспечения более быстрого развития экономики и технико-технологического единства больших систем. Подготовку структур надо согласовать с возрастающими потребностями и новыми возможностями. Подвергалось критике отставание в развитии общественно-политических содружеств. Сказано, что мы имеем разветвленную сеть институтов и недостаточно эффективную защиту общественных ценностей. Предлагалось, чтобы в рамках достройки политической системы полностью разрабатывать и деятельность субъектов самозащиты.

Главный вывод всего обсуждения содержится в требовании ведения последовательной борьбы за развитие социалистического самоуправления и за единство всех социалистических сил, ибо они представляют собой основные предпосылки укрепления всенародной обороны и общественной самозащиты.